

deci o închidere a nazalei *ę*. Pierdere nazalității are loc în următoarele poziții:

1. *ę* în poziție finală, la timpul prezent al verbelor, pers. 3 pl., trece în *o*: *iado*, (jadă) *żyło*, (zyja) *ido* (*ida*).

2. Aceași schimbare se observă la acuz. sg. al adj. feminine: *suk' enke b' auo* (sukienkę białą).

3. *ę* se schimbă în vocala *e* în interiorul cuvintelor: *rechnik* (ręcznik), *większy* (większy), *pieniedźmi* (pieniędzy), *bez'e* și *boz'e* (będzie). Socotind că denazalizarea lui *ę* la sfârșitul cuvântului este generală polonă, nu o mai exemplificăm. Sint și cazuri care reflectă tendința de înlocuire a rezonanței nazale prin *u*, de ex. *pieniedzy* (pieniędzy), *mouš* (maż), *ięzyk* (język).

Față de această tendință puternică de denazalizare este interesantă existența în graiul din Bulai a unei situații specifice locale: înainte de *l*, *t*, rezonanța nazală se contopește, în cazul unor forme trecute ale verbelor în-*q*-*c*, cu velara *t* sau lichida *l* avînd drept rezultat consoana nazală *n*: *vžena* pentru (wzięła), *vžon* pentru (wziął), *vženi* (wzięli), *učena se palce* (ucięła się palce)¹.

Nazala *ę* pochyloana în vorbirea polonezilor din Bulai se descompune, înainte de fricative, în grupul *un*: *gauunsk'i* (gałazki), *okrunžyuo* (okrażyla) și în *om* la instr. sing. al substantivelor și adjectivelor feminine: *z drugom babom* (z drugą babą), *z iednom gruškōm* (z jedną gruszką), *z iednom studnom* (z jedną studnią), *feušivom* (fałszywą), *s suugom* (z sługą), *pot Sučavom* (pod Suczawą), *pot kurom* (pod kurą), *tom suoninōm* (tą słoniną)². Acest fenomen de disociere a nazalei finale *ę* în vocală și consoană nazală (*om*) este frecvent în dialectele polone, inclusiv dialectul małopolon: „pšysuy po něgo z muzykom”³.

§ 7. Fonetismul graiului polonez din Bulai s-a îmbogățit, sub influența limbii române, cu varianta *ə* egală cu *ă* romînesc care apare uneori în locul vocalelor poloneze *e*, *y* cînd nu sînt sub accent: *kl'išcə* (kleszcze), *jaia zə žabə* (jaja z(e) żaby), *găcək* (gacek).

§ 8. În vorbirea informatorilor mai în vîrstă (Biesiada L., Tunia Iosif, Zubert Jan) este caracteristică trecerea lui *o* la *a* după consoane moi: *perun* (piorun), *b'edry* (biodry), *ošeū* (osioł), *krul'eve* (królowe), *metua* (miotła), *obnese* (obniose), *kaveuek* (kawalek), *feušivom* (fałszywą), *pomarenčovy* (pomarańczowy), *po gurelsku* (po góralsku).

§ 9. La generația vîrstnică apare frecvent fenomenul preiotăției: *iapteka* (apteka), *iaptekaš* (aptekarz) și al labializării sau diftongării vocalei inițiale: *uomyć še* (umyć się) *uucyć* (uczyć), *uoko* (oko), *uoves* (owies). Aceasta este o trăsătură dialectală caracteristică graiurilor polone.

Consonantism

§ 10. Spiranta *χ* (*ch*) este slabă în graiul din Bulai. La sfîrșit de cuvînt sau în poziție de consoană finală a temei, *χ* este înlocuit cu *k*: *v gurak* (w górach), *boš tam piua k'el'ikom* (boš tam piła kielichą), *na višku* (na wie-

¹ Se întîlnește, de asemenea, fenomenul denumit în polonă *wtórna nosowość* (cea de a doua nazalizare, nazalizare suplimentară). Aceasta este o nazalizare nemotivată din punct de vedere etimologic. Ex. *ipžoro* (Tunia Iosif).

² În cazuri mai rare apare și la verbe: *idom* (*ida*). Același rezultat dă și în mijlocul unor cuvinte: *somšad* (sąsiad). În cazuri mai puțin frecvente, se aude ca *um* la instr. sg. al substantivelor feminine: *vodum*.

³ Cf. K. Nitsch, *op. cit.*, p. 132.